

EUROPAISCHES
KULTURERBEJÄHR 2018
**SHARING
HERITAGE**

DEUTSCH-POLNISCHE STIFTUNG
KULTURPFLEGE UND DENKMALSCHUTZ

POLSKO-NIEMIECKI TYDZIEŃ SPOTKAŃ WE WROCŁAWIU / BRESLAU 2018

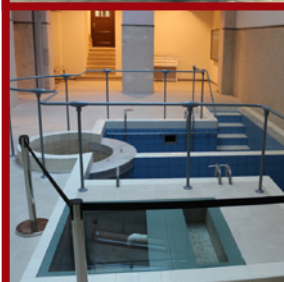
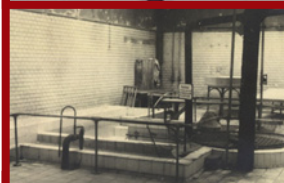
POLNISCH - DEUTSCHE BEGEGNUNGSWOCHE IN WROCŁAW / BRESLAU 2018

Zaginione światy - ponownie
odnalezione miejsca: Życie
społeczności żydowskiej w
Breslau/Wrocławiu wczoraj
i dzisiaj utrwalone w ich
zabytkach. Polsko-niemiecki
tydzień spotkań
w ramach ECHY 2018

3 – 9 grudnia 2018

*Verschwundene Welten
– Wiedergefundene Orte:
Jüdische Lebenswelten in
Breslau gestern und heute
im Spiegel ihrer Denkmale.
Eine polnisch-deutsche
Begegnungswoche im ECHY-
Jahr 2018*

3. – 9. Dezember 2018

WSTĘP

Dzisiejszy Wrocław szczyli się ponad 1000-letnią historią. W tym czasie przez ponad 800 lat do jego mieszkańców zaliczali się także Żydzi, których zmienne koleje losów wiązały się nierozdzielnie z dziejami miasta. Właśnie teraz, w 2018 roku i właśnie tutaj, oddane zostały do użytku po ich odrestaurowaniu dwa zabytki kultury żydowskiej: mykwa – rytualna łaźnia w Synagodze pod Białym Bocianem i Dom Oppenheimów przy Placu Solnym, stający się nowym ośrodkiem kultury w sercu miasta.

Ogłoszony przez Komisję Europejską Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018 daje nam możliwość ponownego spojrzenia na dzieje niemiecko-polskie. Wydarzenia pn. „Wrocław – Breslau 2018. Zaginione świąty – na nowo odnalezione miejsca: Życie społeczności żydowskiej w Breslau/Wrocławiu wczoraj i dzisiaj utrwalone w ich zabytkach”, zaplanowane jako Tydzień Spotkań, a mieszczące się w obszarze tematycznym: „Miasto Europejskie”, odbywać się będą przede wszystkim w wyżej wymienionych obiektach historycznych. Kulturowe dziedzictwo Żydów nierozdzielnie wpisuje się zarówno w historię Polski, jak i Niemiec po II wojnie światowej. To, co Europę łączy, to jej różnorodność, a tym samym wspólne dziedzictwo, w ramach którego odbywają się omawiane wydarzenia: Sharing Heritage! „Świadomość wspólnej historii i wspólnych wartości oraz zwiększenie poczucia wspólnej, europejskiej przestrzeni” będą naszym celem.

Wspólnie z Fundacją Bente Kahan, Fundacją OP ENHEIM i Muzeum Miejskim Wrocławia przygotowaliśmy Tydzień Spotkań – szereg wydarzeń poświęconych konserwacji zabytków, które odbywać się będą od 3 do 9 grudnia 2018 roku. Jego pomysłodawcą i twórcą jest zaangażowana w odrestaurowanie zarówno mykwy, jak i Domu Oppenheimów, Polsko-Niemiecka Fundacja Ochrony Zabytków Kultury (Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz) z siedzibą w Görlitz. Chcemy się z Wami podzielić żydowsko-niemiecko-polskim dziedzictwem, dlatego serdecznie zapraszamy do udziału w Tygodniu Spotkań.

Wszystkie wydarzenia są bezpłatne i otwarte dla publiczności, moderowane w języku polskim i niemieckim.

Dziękujemy sponsorom i partnerom, którzy umożliwili nam zorganizowanie Tygodnia Spotkań.

VORWORT

Auf mehr als 800 Jahre wechselvolle Jüdische Geschichte kann das heutige Wrocław in seiner über 1000-jährigen Geschichte zurückblicken. Zwei Denkmale der jüdischen Kultur konnten 2018 der Öffentlichkeit in dieser Stadt restauriert und zum neuen Nutzen übergeben werden: die Mikwe, das Ritualbad in der Synagoge zum Weißen Storch, und das Oppenheim Haus am Plac Solny als neuer Kulturstandort im Herzen der Stadt.

Das Europäische Kulturerbejahr ECHY 2018, von der Europäischen Kommission ausgerufen, gibt uns Gelegenheit, einen Blick in diese deutsch-polnische Geschichte zu werfen. Im Themenbereich „Die Europäische Stadt“: „Wrocław – Breslau 2018. Verschwundene Welten – Wiedergefundene Orte: Jüdische Lebenswelten in Breslau gestern und heute im Spiegel ihrer Denkmale.“ wird die Polnisch-Deutsche Begegnungswoche diese Orte in den Mittelpunkt ihrer Veranstaltungen stellen. Deutschland kommt in der Frage des kulturellen jüdischen Erbes eine besondere Verantwortung zu, in Bezug auf das gemeinsame Kulturerbe Polens und Deutschlands nach dem Zweiten Weltkrieg sowie hinsichtlich des jüdischen Kulturerbes als Teil unserer gemeinsamen Geschichte in Europa, in Deutschland wie in Polen. Was Europa verbindet, ist seine Vielfalt und damit sein miteinander geteiltes Erbe. Sharing Heritage! ist das Motto, unter dem unsere Veranstaltungen laufen. „Das Bewusstsein für gemeinsame Geschichte und Werte zu schärfen und das Gefühl für den gemeinsamen europäischen Raum zu stärken“, wird dabei unser Ziel sein.

Zusammen mit der Bente Kahan Stiftung, der Stiftung OP ENHEIM und dem Städtischen Museum in Wrocław ist diesem denkmalpflegerischen Ereignis vom 3. – 9. Dezember 2018 eine Kulturwoche gewidmet, die von der an den Restaurierungen beteiligten Deutsch-Polnischen Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz (DPS), Görlitz, ausgerichtet wird. Der Dank gilt allen Förderern und Kooperationspartnern, die diese Woche ermöglichen. Alle Veranstaltungen sind kostenfrei und öffentlich zugänglich und werden Polnisch und Deutsch moderiert.

Dieses Kulturerbe möchten wir mit Ihnen teilen und Sie damit sehr herzlich zur Begegnungswoche einladen!

2018 rok we Wrocławiu (Breslau) jest rokiem wyjątkowym ze względu na ukończenie prac budowlano-konserwatorskich oraz udostępnienie publiczności dwóch odrestaurowanych pomników żydowskiej kultury: mykwy w Synagodze pod Białym Bocianem oraz Domu Oppenheimów przy Placu Solnym, w ścisłym centrum miasta. Te dwa obiekty o wyjątkowej urodzie w przyszłości zajmować będą stałe miejsce w życiu mieszkańców Wrocławia i odwiedzających to miasto. Dlatego też uczestnicząca w ich odrestaurowaniu Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz (DPS) postanowiła zaprezentować je szerszej publiczności zarówno w Polsce, jak i w Niemczech, w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego – ECHY 2018. Mykwa, należąca do gminy żydowskiej, powstała około 1900 roku, kiedy to nadano jej nowoczesną, zgodną z duchem czasów formułę. Dom Oppenheimów z kolei – budowla pochodząca z wczesnych czasów nowożytnych – został zbarokizowany na początku XIX wieku dzięki żydowskiemu bankierowi – Heymannowi Oppenheim.

Oba zabytki noszą ślady wspólnego dziedzictwa kulturowego, bazującego na historii żydowskiej, niemiecko-pruskiej oraz polskiej. Dzięki cywilizacji i kulturze, która je ukształtowała, należą do tradycji środkowoeuropejskiej, wpisując się jednak w dzieje całej Europy. Oba odnowione zabytki są wyjątkowe. Dlatego tak ważne jest, że zostają ponownie udostępnione szerszej publiczności oraz przeznaczony do codziennego użytkowania.

Wraz z Fundacją Bente Kahan, Fundacją OP ENHEIM i Muzeum Miejskim Wrocławia stworzyliśmy tygodniowy program wydarzeń, podczas których będzie można poznać obydwa pomniki architektonicznej historii. W cyklu wykładów, odczytów, prezentacji książek i dyskusji na temat restauracji zabytków pokażemy niezwykłość mykwy i Domu Oppenheimów oraz związane z ich uratowaniem i odrestaurowaniem działania konserwatorskie. Wszystkiemu towarzyszyć będą muzyka i prezentacja filmu.

Wyjątkowym wydarzeniem spośród wyżej wymienionych jest instalacja świetlna Mirosława Bałki pt. 1/1/1/1/1, przygotowana pod opieką kuratorską Andy Rottenberg, która otwiera działalność artystyczną galerii OP PENHEIM. Autor instalacji obrazuje w niej odmienne znaczenie słowa OJCZYŻNA, wyrażone w językach: hebrajskim, polskim, niemieckim i łacinie. Jego różnorodność odzwierciedla mieszanekę ludzi i losów, których gościła w swojej długiej historii barokowa kamienica żydowskiego bankiera Oppenheima przy Placu Solnym 4 we Wrocławiu /Breslau.

Podczas Tygodnia Spotkań dorośli i młodzież będą mogli zobaczyć miejsca, w których żyli i pracowali Żydzi na przestrzeni 900-letniej historii Breslau oraz współczesnego Wrocławia. Wydarzenie odbywa się pod honorowym patronatem Prezydenta Wrocławia.

Wszystkie prezentacje będą dostępne bezpłatnie.

Zwei Denkmale der jüdischen Kultur können 2018 in Wrocław/Breslau der Öffentlichkeit restauriert übergeben werden: die Mikwe der Synagoge zum Weißen Storch und das Oppenheim Haus am Plac Solny im Herzen der Stadt. Diese Besonderheit zweier architektonischer Schönheiten, die beide im Leben der Bürger dieser Stadt wie ihrer Besucher zukünftig einen festen Platz einnehmen werden, hat die an der Restaurierung beteiligte Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz (DPS) veranlasst, sie im Rahmen des Europäischen Kulturerbejahres ECHY – Sharing Heritage 2018 auch einer weiteren Öffentlichkeit nicht nur in Polen, sondern darüber hinaus in Deutschland wie im Europäischen Kulturfeld vorzustellen. Die Mikwe der jüdischen Gemeinde, um 1900 in moderner Gestalt eingerichtet, und das Oppenheim Haus, aus einem Gebäude der Frühen Neuzeit Anfangs des 19. Jahrhunderts durch den jüdischen Bankier Oppenheim barock modernisiert, bergen in sich ein geteiltes und gemeinsames Kulturerbe einer jüdischen, einer deutsch-preußischen wie einer polnischen Geschichte. In ihrer zivilisatorischen wie kulturellen Gestaltung gehören sie in eine mitteleuropäische Tradition, die sie in die Kulturgeschichte Europas einbettet.

Gemeinsam mit der Bente Kahan Stiftung, der Stiftung OP ENHEIM und dem Städtischen Museum in Wrocław wird diesem Ereignis vom 3. – 9. Dezember eine ganze Woche gewidmet sein. In Vorträgen, in Lesungen und Buchpräsentationen, in restauratorischen Diskursen und mit musikalischen Beiträgen werden die Besonderheiten von Mikwe und Oppenheim Haus in ihrer Kulturgeschichte sichtbar und die denkmalpflegerischen Aufgaben zu ihrer Rettung deutlich.

Die Besonderheit dieser restaurierten Denkmale ist vor allem, dass sie heute wieder zugänglich sind und wieder genutzt werden können.

Zu den Höhepunkten der Begegnungswoche wird die Lichtinstallation 1/1/1/1/1 von Mirosław Batka, kuratiert von Anda Rottenberg, zählen, mit der die Galerie OP ENHEIM ihre künstlerische Arbeit eröffnet. Mit dem Wort Vaterland auf Hebräisch, Polnisch, Deutsch, und Latein lautet der gleiche Begriff in jeder Sprache anders. Seine unterschiedliche Bedeutung reflektiert in seiner Vielzahl die Mischung an Menschen und Schicksalen, die das barocke Bürgerhaus des jüdischen Bankiers Oppenheim am Plac Solny 4 in Wrocław/Breslau im Verlaufe seiner langen Geschichte erlebt hat.

Begegnungen mit jüdischen Lebensorten der Stadt eröffnen für Schüler wie für Erwachsene Vergangenheit und lebendige Gegenwart des jüdischen Erbes über fast 900 Jahre der Breslauer Geschichte. Der Stadtpräsident von Wrocław hat das Patronat übernommen.

Alle Veranstaltungen sind kostenfrei und öffentlich zugänglich.

PROGRAM

Poniedziałek, 3.12.2018

godz. 11:00: Mykwa w Synagodze pod Białym Bocianem:

- Konferencja prasowa.

godz. 17:00-19:00: Dom Oppenheimów:

- Volkmar Umlauf: *Dom Oppenheimów – jego historia, odrestaurowanie, przyszłość.*
- Prezentacja książki autorstwa Lisy Höhenleitner pt.: *Das Oppenheim Haus in Breslau/Wrocław. Ein Bürgerhaus erzählt die jüdische, deutsche und polnische Geschichte seiner Stadt.*

Wydarzenie przygotowane wspólnie z Deutsches Kulturforum östliches Europa, Potsdam.

godz. 19:30: Dom Oppenheimów:

- תדלומ, anzytjo, tamieh und patria: Vaterland-Heimat in Wrocław/Breslau. Orowadzanie po instalacji świetlnej Mirosława Bałki pn. 1/1/1/1/1.

Opieka kuratorska: Anda Rottenberg, Warszawa.

Orowadza: Anda Rottenberg.

Wtorek, 4.12.2018

godz. 10:00-12:30:

- Zwiedzanie miejsc związanych z życiem żydowskiej społeczności w przeszłości i obecnie – spacer po Dzielnicy Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań z wizytą w mykwie, Synagodze oraz w kościołach: prawosławnym, katolickim oraz protestanckim.

Miejsce spotkania – dziedziniec przed Synagogą pod Białym Bocianem.

Wcześniejsza rezerwacja nie jest wymagana.

Prowadzenie: Renata Bardzik-Mitosz.

godz. 18:30: Synagoga pod Białym Bocianem.

- Zapalenie świateł chanukowych.

godz. 19:00-20:30: Synagoga pod Białym Bocianem:

- **Uroczyste otwarcie Tygodnia Spotkań w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego ECHY 2018.**
- Mowy powitalne organizatorów oraz przedstawicieli sponsorów.
- Wykład: dr Uwe Koch, Berlin: *Das Europäische Kulturerbejahr 2018 und der deutsche Beitrag unter dem Motto: Sharing Heritage. Denkmalschutz und das Kulturerbe in der europäischen Zusammenarbeit.*
- Oprawa muzyczna: Bente Kahan, Koncertmistrz Marcin Markowicz (skrzypce) oraz Jan Skopowski (wiolonczela), Narodowe Forum Muzyki we Wrocławiu.
- Przyjęcie połączone ze zwiedzaniem mykwy oraz nowej przestrzeni multimedialnej.

PROGRAMM

Montag, 3.12.2018

11:00 Uhr: Mikwe in der Synagoge zum Weißen Storch:

- Pressekonferenz.

17:00-19:00 Uhr: Oppenheim Haus:

- Zur Geschichte des Oppenheim Hauses: Einführung: Volkmar Umlauf, *Das Oppenheim Haus, seine Geschichte, seine Restaurierung und seine Zukunft*.
- Buchvorstellung: Lisa Höhenleitner: *Das Oppenheim Haus in Breslau/Wrocław. Ein Bürgerhaus erzählt die jüdische, deutsche und polnische Geschichte seiner Stadt*.

Eine Gemeinschaftsveranstaltung mit dem Deutschen Kulturforum östliches Europa, Potsdam.

19:30 Uhr: Oppenheim Haus:

- תדלומ, anzyzcjo, tamieh und patria: Vaterland-Heimat in Wrocław/Breslau. Führung durch die Lichtinstallation 1/1/1/1/1 von Mirosław Bałka.

Kuratiert von Anda Rottenberg, im Oppenheim Haus.

Einführung: Anda Rottenberg, Warszawa.

Dienstag, 4. 12. 2018

10:00-12:30 Uhr: Treffpunkt vor der Synagoge zum Weißen Storch.

- Stadtführung zu Stätten jüdischen Lebens in Geschichte und Gegenwart – Spaziergang durch das Quartier der Religionen mit Besuch der Mikwe, der Synagoge sowie der Kirchen der Orthodoxen, der Katholiken und der Protestanten.

Ohne Anmeldung.

Führung: Renata Bardzik-Mitosz.

18:30 Uhr: Synagoge zum Weißen Storch.

- Entzünden des Chanukka-Leuchters.

19:00-20:30 Uhr: Synagoge zum Weißen Storch:

- **Festakt zur Eröffnung der Begegnungswoche im europäischen ECHY-Jahr 2018.**
- Grußreden der Veranstalter und Förderer.
- Festvortrag: Dr. Uwe Koch, Berlin: *Das Europäische Kulturerbejahr 2018 und der deutsche Beitrag unter dem Motto: Sharing Heritage. Denkmalschutz und das Kulturerbe in der europäischen Zusammenarbeit.*
- Musik: Bente Kahan, Konzertmeister Marcin Markowicz (Geige) und Jan Skopowski (Cello), Narodowe Forum Muzyki in Wrocław.
- Empfang und Besichtigung der Mikwe und des neuen Medienbereichs.

Środa, 5.12.2018

godz. 10:30-13:30:

- Zwiedzanie Dzielnicy Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań dla uczniów wrocławskich szkół, połączone z odwiedzinami w mykwie.

Miejsce spotkania: kościół ewangelicki Opatrzności Bożej, ul. Kazimierza Wielkiego 29.

Prowadzenie: Malwina Tuchendler, Fundacja Bente Kahan.

godz. 19:00: Mykwa w Synagodze pod Białym Bocianem:

- *Życie religijne oraz codzienność żydowskiej społeczności w Breslau i Wrocławiu.*

Opowiadają: prof. dr Marcin Wodziński, Kierownik Katedry Judaistyki Uniwersytetu Wrocławskiego oraz rabin David Basok.

Czwartek, 6.12.2018

godz. 10:30-13:30:

- Zwiedzanie Dzielnicy Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań dla uczniów wrocławskich szkół, połączone z odwiedzinami w mykwie.

Miejsce spotkania: kościół ewangelicki Opatrzności Bożej, ul. Kazimierza Wielkiego 29.

Prowadzenie: Malwina Tuchendler, Fundacja Bente Kahan.

godz. 10:00-12:30:

- Wycieczka autobusowa do miejsc związanych ze społecznością żydowską, w tym zwiedzanie Muzeum Sztuki Cmentarnej / Starego Cmentarza Żydowskiego przy ul. Ślężnej (oddziału Muzeum Miejskiego Wrocławia), z uwzględnieniem zabytkowych grobowców rodziny Oppenheim, po którym oprowadzi Renata Wilkoszewska-Krakowska (wymagana wcześniejsza rezerwacja do 5.12.2018, godz. 15:00, ograniczona ilość miejsc).

Prowadzenie: Renata Bardzik Miłosz.

Rezerwacja: e-mail: renatabm@tlen.pl.

Miejsce spotkania: przy Operze Wrocławskiej, ul. Świdnicka 35.

godz. 19:00: Dom Oppenheimów, Salon Herz:

- Wykład prof. dr Arno Herziga, Hamburg, *Zur Geschichte des jüdischen Bürgertums in Breslau*. Wprowadzenie i odczyty z nowej pozycji wydawniczej autorstwa prof. Herziga: *900 Jahre jüdisches Leben in Schlesien*. Görlitz: Bergstadtverlag Wilhelm Gottlieb Korn 2018.

Oprawa muzyczna: Lausitzer Barockensemble.

Dzięki wsparciu Przedstawicielstwa Landu Saksonia we Wrocławiu.

Mittwoch, 5. 12. 2018

10:30-13:30 Uhr:

- Führungen im Quartier der Religionen für Schüler der Breslauer Schulen mit Besichtigung der Mikwe.
Treffpunkt: Evangelische Kirche, Kazimierz Wielkiego 29.
Führung: Malwina Tuchendler, Bente Kahan Stiftung.

19:00 Uhr: Mikwe in der Synagoge zum Weißen Storch:

- *Religiöses Leben der jüdischen Bevölkerung in Breslau und Wrocław.*

Prof. Dr. Marcin Wodziński, Leiter des Zentrums für Jüdische Studien der Universität Wrocław: Jüdisches Gemeindeleben im alten Breslau, und Rabbiner David Basok: Jüdisches Gemeindeleben im heutigen Wrocław.

Donnerstag, 6. 12. 2018

10:30-13:30 Uhr:

- Führungen im Quartier der Religionen für Schüler der Breslauer Schulen mit Besichtigung der Mikwe.
Treffpunkt: Evangelische Kirche, Kazimierz Wielkiego 29.
Führung: Malwina Tuchendler, Bente Kahan Stiftung.

10:00-12:30 Uhr:

- Stadtführung mit Bus zu Stätten jüdischen Lebens in Geschichte und Gegenwart, insbesondere des Museums der Friedhofskunst / Muzeum Sztuki Cmentarnej und dem Oppenheim-Grab mit Renata Wilkoszewska-Krakowska (Bus mit Voranmeldung bis 5.12.2018, 15:00 Uhr, begrenzte Teilnehmerzahl).

Leitung: Renata Bardzik-Mitosz.

Anmeldung: renatabm@tlen.pl.

Treffpunkt: an der Oper Wrocław, ul. Świdnicka 35.

19:00 Uhr: Oppenheim Haus, Salon Herz:

- Prof. Dr. Arno Herzig, Hamburg, *Zur Geschichte des jüdischen Bürgertums in Breslau*. Einführung und Lesung aus seinem neuen Buch: *900 Jahre jüdisches Leben in Schlesien*. Görlitz: Bergstadtverlag Wilhelm Gottlieb Korn 2018.

Musikalische Begleitung: Lausitzer Barockensemble.

Mit freundlicher Unterstützung des Freistaates Sachsen/Verbindungsbüro Breslau/Wrocław.

Piątek, 7.12.2018

godz. 11.00-12:30: Mykwa w Synagodze pod Białym Bocianem:

- Marek Mielczarek, Wrocław i Sylvia Seifert, Regensburg opowiadają: *Odrestaurowanie mykwy we Wrocławiu i siedziby gminy oraz mykwy w Regensburgu – dwa równoległe projekty Niemiecko-Polskiej Fundacji Ochrony Zabytków Kultury, Görlitz oraz Niemieckiej Fundacji Ochrony Zabytków, Bonn.*

godz. 14.00-15:15: Muzeum Miejskie Wrocławia:

- *Śladami dawnej wrocławskiej społeczności żydowskiej prezentowanymi na wystawach w dawnym Pałacu Królewskim* oprowadzi Dyrektor Muzeum Miejskiego Wrocławia, dr Maciej Łagiewski.

godz. 15:30-17:00: Muzeum Miejskie Wrocławia:

- Prezentacja książki dr Rolanda B. Müllera p.t.: *Auf den Spuren der Breslauer Synagogengemeinde bis zur Shoah. Fakten – Personen – Geschichten.* Leipzig: Leipziger Universitätsverlag 2018.

Dzięki wsparciu Przedstawicielstwa Landu Saksonia we Wrocławiu.

godz. 19:30: Dom Oppenheimów:

- תדלומ, anzytjco, tamieh und patria: Vaterland-Heimat in Wrocław/Breslau. Oprowadzanie po instalacji świetlnej Mirosława Bałki pn. 1/1/1/1/1.

Opieka kuratorska: Anda Rottenberg, Warszawa.

Oprowadza: Kama Wróbel.

Mykwa po odrestaurowaniu / Die Mikwe nach der Restaurierung

Freitag, 7. 12. 2018

11:00-12:30 Uhr: Mikwe in der Synagoge zum Weißen Storch:

- Marek Mielczarek, Wrocław und Sylvia Seifert, Regensburg: *Die Restaurierung des baukulturellen Erbes in Wrocław (Mikwe) und Regensburg (Gemeindehaus mit Mikwe) – Ein paralleles Projekt der Deutsch-Polnischen Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz, Görlitz und der Deutschen Stiftung Denkmalschutz, Bonn.*

14:00-15:15 Uhr: Städtisches Museum:

- *Jüdisches Leben in Breslau.* Führung im Städtischen Museum Wrocław durch den Direktor der Städtischen Museen der Stadt Wrocław Dr. Maciej Łagiewski.

15:30-17:00 Uhr: Städtisches Museum:

- Buchvorstellung: Dr. Roland B. Müller, Dresden: *Auf den Spuren der Breslauer Synagogengemeinde bis zur Shoah. Fakten – Personen – Geschichten.* Leipzig: Leipziger Universitätsverlag 2018.

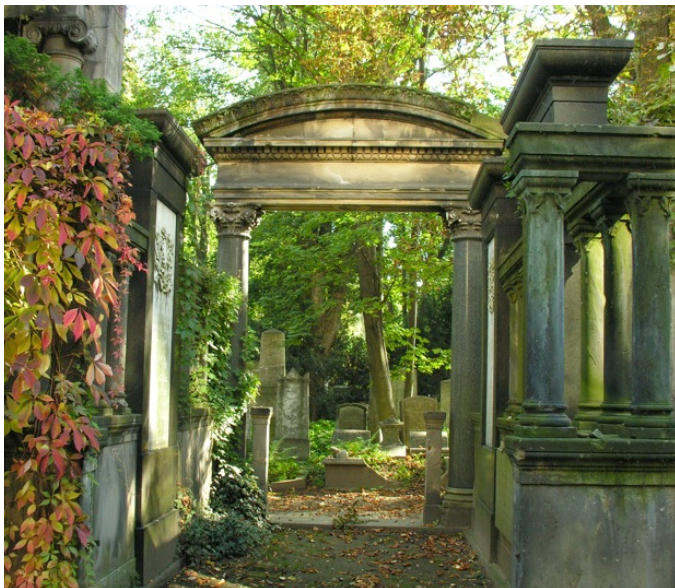
Mit freundlicher Unterstützung des Freistaates Sachsen/
Verbindungsbüro Breslau / Wrocław.

19:30 Uhr: Oppenheim Haus:

- תדלומ, anzyczjo, tamieh und patria: Vaterland-Heimat in Wrocław/Breslau. Führung durch die Lichtinstallation 1/1/1/1/1 von Mirosław Bałka.

Kuratiert von Anda Rottenberg.

Führung durch die Ausstellung: Kama Wróbel.

Stary Cmentarz Żydowski / Alter Jüdischer Friedhof

Sobota, 8.12.2018

godz. 14 :00–15:30: Dom Oppenheimów:

- *Rozmowa o kolorystyce. Określanie kolorystyki w procesie restauratorskim Domu Oppenheimów.* Opowiada Rayk Grieger, Görlitz: Die Macht der Farbe: Restaurierungen am Oppenheim Haus.
- Dyskusja z udziałem Miejskiej Konserwator Zabytków - Agaty Chmielowskiej. Moderator: Aleksandra Ciecierzńska.

godz. 16:00: Przerwa.

godz. 17:00: Dom Oppenheimów, Salon Herz:

- Prezentacja filmu: *Wir sind Juden aus Breslau* (w języku niemieckim z polskimi napisami).

Dzięki współpracy z Deutsches Kulturforum östliches Europa, Potsdam.

godz. 19:30: Dom Oppenheimów:

- תולדות, anzytjco, tamieh und patria: Vaterland-Heimat in Wrocław/Breslau. Oprowadzanie po instalacji świetlnej Mirosława Bałki pn. 1/1/1/1/1.

Opieka kuratorska: Anda Rottenberg, Warszawa.

Oprowadza: Kama Wróbel.

Niedziela, 9.12.2018

godz. 11:00-12:30: Synagoga pod Białym Bocianem:

- Zwiedzanie mykwy i Synagogi z Renatą Bardzik-Miłosz oraz rebecyn - Danielle Chaimovitz Basok.

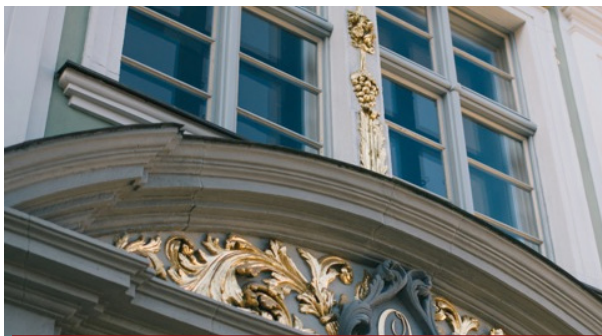
godz. 13:30-14:30: Dom Oppenheimów:

- Zwiedzanie kamienicy Oppenheimów z Renatą Bardzik-Miłosz.

godz. 19:00: Dom Oppenheimów:

- **Uroczyste zakończenie Tygodnia Spotkań.**

Przy wsparciu Konsulatu Generalnego Niemiec we Wrocławiu.

Portal Domu Oppenheimów / Das Portal des Oppenheim Hauses

Samstag, 8.12.2018

14:00–15:30 Uhr: Oppenheim Haus:

- *Ein Gespräch über die Farbe. Die Farbgebung im Restaurierungsprozess des Oppenheim Hauses.* Rayk Grieger, Görlitz: Die Macht der Farbe: Restaurierungen am Oppenheim Haus.
- Diskussion mit der Stadtkonservatorin Agata Chmielowska. Moderation: Aleksandra Ciecierzyńska.

16:00 Uhr: Pause.

17:00 Uhr: Oppenheim Haus, Salon Herz:

- Film: *Wir sind Juden aus Breslau*, (deutsche OV mit polnischen Untertiteln)

Eine Veranstaltung in Kooperation mit dem Deutschen Kulturforum östliches Europa, Potsdam.

19:30 Uhr: Oppenheim Haus:

- תדלומ, anzyzcjo, tamieh und patria: Vaterland-Heimat in Wrocław/Breslau. Führung durch die Lichtinstallation 1/1/1/1/1 von Mirosław Bałka.

Kuratiert von Anda Rottenberg.

Führung durch die Ausstellung: Kama Wróbel.

Sonntag, 9. 12. 2018

11:00-12:30 Uhr: Synagoge zum Weißen Storch

- Führung in der Mikwe und in der Synagoge zum Weißen Storch mit Renata Bardzik-Mitosz und Rebecyn Danielle Chaimovitz Basok.

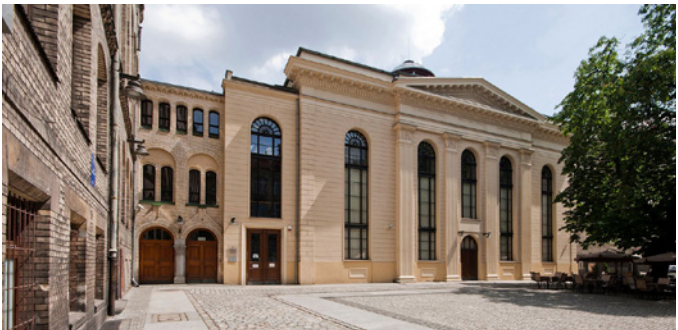
13:30-14:30 Uhr: Oppenheim Haus

- Führung im Oppenheim Haus mit Renata Bardzik-Mitosz.

19:00 Uhr: Oppenheim Haus

- **Ende der Kulturwoche mit Schlussworten und Ausklang.**

Ausgerichtet vom Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland in Breslau/Wrocław.

Synagoga Pod Białym Bocianem / Synagoge zum Weißen Storch

MIEJSCA WYDARZEŃ WE WROCŁAWIU / VERANSTALTUNGSORTE IN WROCŁAW/BRESLAU:

Synagoga pod Białym Bocianem

/ Synagoge zum Weißen Storch,

ul. Pawła Włodkowica 7

Kamienica Oppenheimów / Oppenheim Haus,

Plac Solny 4

Muzeum Miejskie Wrocławia /

Städtisches Museum Wrocław im Königlichen Schloss,

ul. Kazimierza Wielkiego 35

Wszystkie wydarzenia są ogólnie dostępne i bezpłatne, prowadzone w formule dwujęzycznej: polsko-niemieckiej. Biorąc udział w wydarzeniach w ramach Tygodnia Spotkań Wrocław/Breslau 2018 wyrażacie Państwo zgodę na bezterminowe przetwarzanie zdjęć, na których znajdują się Państwa postacie, w celu dokumentowania ww. wydarzeń przez organizatorów oraz prezentowania ich w mediach. Dziękujemy za zrozumienie.

Alle Veranstaltungen sind kostenfrei und öffentlich zugänglich und werden polnisch und deutsch moderiert. Mit Ihrem Besuch bei den Veranstaltungen erklären Sie sich damit einverstanden, dass die von Ihnen im Rahmen dieser Veranstaltung entstandenen Bildaufnahmen unentgeltlich und zeitlich unbefristet für Zwecke der Dokumentation von den Veranstaltern sowie von anwesenden Presse- und Filmmedien verwendet werden dürfen. Wir danken für Ihr Verständnis.

Zastrzegamy sobie możliwość zmian w programie
/ Alle Veranstaltungen ohne Gewähr.

*Odrestaurowane schody w Domu Oppenheimów /
restaurierte Treppe im Oppenheim Haus*

Wydawca / Herausgeber:

Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege
und Denkmalschutz, Görlitz

Geschäftsadresse:

Deutsch-Polnische Stiftung Kulturpflege
und Denkmalschutz

c/o Deutsche Stiftung Denkmalschutz

Brüderstr. 13

D – 10178 Berlin

phone 0049(0)30-626 406 363

mobil 0049-152-091 90 917

Fax 0049-30-626 406 369

e-mail: deutsch-polnische-stiftung@denkmalschutz.de

Internet: www.deutsch-polnische-stiftung.de

Projekt / Projektteam:

Dr. Peter Schabe

Alicja Siatka

Dr. Konrad Vanja

Tłumaczenie i korekta / Übersetzungen und Korrektur:

Alicja Siatka / Beata Talacha

Kontakt w Polsce / Informationsadresse Polen

Alicja Siatka, Kunsthistorikerin,

E-mail: alicja.siatka@op.pl, Tel.: 0048-601 810647

Kontakt w Niemczech /**Informationsadresse Deutschland**

Dr. Konrad Vanja, Museumsdirektor und Professor

a. D., E-mail: VanjaDr@aol.com,

Tel.: 0049-151-15215667

Projekt graficzny / Gestaltung:

Robert Błaszak

Druk / Druck:

argi@wr.home.pl

Ilustracje / Fotonachweis:

Wykorzystano fotografie udostępnione przez:

Fundację OP ENHEIM, Fundację Bente Kahan,

Muzeum Miejskie Wrocławia i Polsko-Niemiecką

Fundację Ochrony Zabytków Kultury, Görlitz

/ *Alle Rechte bei Stiftung OP ENHEIM, Bente Kahan*

Stiftung, Muzeum Miejskie Wrocławia und Deutsch-

Polnische Stiftung Kulturpflege und Denkmalschutz,

Görlitz

EUROPÄISCHES
KULTURERBEJAHRE 2018
**SHARING
HERITAGE**

Organizator / Veranstalter:

Partnerzy / Kooperationspartner:

FBK | Fundacja
Bente Kahan

OP ENHEIM

Deutsches
KULTURFORUM
östliches Europa

Mecenat / Förderer:

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

Generalkonsulat
der Bundesrepublik Deutschland
Breslau

Freistaat
SACHSEN

Verbindungsbüro des Freistaates Sachsen in Breslau/Wrocław
Biuro Łącznikowe Wolnego Państwa Saksonia we Wrocławiu

**Senta-Weygandt-
Stiftung**

GEMEINSAM KULTURERBE ERHALTEN

Przy wsparciu / Mit freundlicher Unterstützung von:

ROBB+MAGGazin

DOLNOŚLĄSKI MAGAZYN SPOŁECZNO-KULTURALNY

Patronat Honorowy Prezydenta Wrocławia /
Ehrenamtliches Patronat des Präsidenten von Breslau

